7/926

T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

- 5 AGUSTOS 2003

SAYI : B.11.0.APK.0.10.01.21./EA/_1162 -23941
KONU : Antalya Milletvekili
Sayın Atila EMEK'in
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞA

İLGİ:TBMM Başkanlığının 21.07.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/926-2527/9611 sayılı yazısı.

Antalya Milletvekili Sayın Atila EMEK'in 7/926-2527 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

EK :1- Cevap formu (3 Sayfa)

DAĞITIM:
TBMM Başkanlığına
Başbakanlığa

7/926

ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATİLA EMEK'İN 7/926-2527 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI

SORULAR:

1-Diğer ülkelerle mukayese edildiğinde, gerek sabit, gerekse cep telefonları ile yapılan görüşme ücretlerinin ülkemizde pahalı fiyatlarla yapılmasının sebebi nedir?

2-Ülkemiz vatandaşlarının ekonomik gücünü aşmak suretiyle gerçekleştirmekte olduğu haberleşme hizmeti ücretlerinin aşağı çekilmesi ve vatandaşların ödeyebileceği bir seviyeye indirilmesi için ne gibi önlemler alınması gündemdedir ve düşünülmektedir?

3-Bu yüksek ücretleri ödeyemedikleri için icra takibine uğrayan ve mal beyanında bulunmamaktan dolayı hapis ile tazyik edilmek durumunda kalan vatandaşlarımızın içine düştükleri bu kötü durumdan kurtarılması için ne gibi bir tedbir alınması düşünülmektedir?

4-Haberleşme ücretlerinin gelişmiş ülkeler düzeyine indirilmesi ve vatandaşlarımızın ödeme gücüne göre yeniden ayarlanması, birikmiş borçlarının yeniden yapılandırılması, faizlerin kısmen veya tamamen affedilmesi hususunda hükümetçe önlem alınması düşünülmekte midir? Varsa Hükümetimizin bu problem karşısındaki çözüm projesi nedir? Ne zamana kadar hayata geçirilecektir?

CEVAP:

Avrupa ülkelerinin çoğundaki uygulamalara göre halen sabit telefon abonelerinden, konuşma ücretinden bağımsız olarak 11.77 ile 33.5 ABD Doları arasında değişen miktarlarda aylık sabit ücret alınmakta, bazı ülkelerde de aylık sabit ücretin yanı sıra 0.03 – 0.12 dolar arasında değişen miktarlarda çağrı başına ücret alınmakta ve bu ücretler karşılığında abonelere kontör hakkı da tanınmamaktadır.

Ülkemizde ise, telekomünikasyon yatırım maliyetleri Avrupa Ülkelerindeki maliyetlerden farklı olmamakla birlikte, Türk Telekom abonelerine sabit ücret uygulaması yapılmamaktadır. Halen Türk Telekom A.Ş.'nin uygulamalarına göre, abonelerden yılda 1200 kontör karşılığı abonman ücreti, her ay 100 kontör karşılığı olarak taksitlendirilmek suretiyle 12 ayda tahsil edilmektedir. Taksiti ödenmiş ve kullanılmamış kontör hakkı izleyen aylarda mahsubu yapılmak üzere yıl sonuna kadar aktarılmaktadır.

Türk Telekom tarafından abonelerinden alınan 100 kontör aylık abonman ücreti karşılığında 100 kontörlük konuşma hakkı verilmektedir. Aylık abonman ücretinin kaldırılması durumunda, konuşma ücretlerinin arttırılması gerekecektir ki, bu da hiç konuşma yapmadığı için ücret ödemeyen abonenin Türk Telekom'a olan maliyetinin diğer aboneler tarafından ödenmesi demektir. Sadece konuşma ücretinden oluşan bir tarife, daha çok konuşan ve Türk Telekom'a daha fazla ücret ödeyen abonelerin cezalandırılması anlamına gelecektir.

Yatırım tutarının yüksek olduğu telefon hizmetinde, Türkiye genelinde toplam telefon abonesinin bir bölümünün aylık abonman limiti kadar dahi görüşme yapmadıkları, dolayısıyla abonesi tarafından atıl vaziyette tutulan bu hatların Türk Telekom'a getirdiği yükün hafifletilmesinin gerektiği gözönüne alındığında, abonman ücretinin alınmaması mümkün bulunmamakta olup, keza aylık abonman ücreti uygulamasına devam edilmesi, maliyetlerin aboneler arasında adil dağıtılması açısından gerekli görülmektedir. Ayrıca, telefon bağlantı ücretleri çeşitli Avrupa ülkelerinde 34.6 ile 162 ABD Doları arasında değişirken, Ülkemizde bu ücret sadece 4.8 Dolardır.

Öte yandan, 4502 sayılı Kanunla telekomünikasyon hizmet tarifelerinin maliyet esaslı olarak düzenlenmesi hükmü getirilmiş olup, bununla ilgili olarak düzenleyici otorite olan Telekomünikasyon Kurumu tarafından Tarife Yönetmeliği yayımlanmıştır. Bu yönetmelik kapsamında Türk Telekom A.Ş. tarafından il içi ve iller arası konuşma ücretlerinin maliyet esasına dayalı olarak yeniden düzenlenmesi amacıyla tarife çalışmaları başlatılmıştır.

Yüksek meblağlara ulaşması ve maddi imkansızlıklar nedeniyle, borçlarını ödeyemeyen Türk Telekom abonelerine, taksitlendirme bedeli tahakkuk ettirilmek suretiyle borçlarını taksitler halinde ödeme kolaylığı sağlanmakta olup, gecikme bedeli ve taksitlendirme bedeli oranlarına ilişkin yeni bir düzenleme yapılması hususunda çalışmalar sürdürülmektedir.

Türk Telekom tarafından sunulan telekomünikasyon hizmetlerine ilişkin ücretlerin, 4502 sayılı Kanun ile Telekomünikasyon Tarife Yönetmeliği hükümlerine göre maliyet esaslı olarak belirlenmesi zorunlu olup, bunun dışında herhangi bir uygulamanın yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Türk Telekom A.Ş.'nin özelleştirilmesine ilişkin çalışmalar devam etmekte olup, Şirket alacaklarının bir kısmından vazgeçilmesi halinde bu durumun, özelleştirme kapsamında uluslararası şirketler tarafından yapılan denetim ve değer tespiti çalışmalarında olumsuz puan olarak değerlendirileceği, bunun da ülkemiz menfaatlerine ters düşebileceği, dolayısıyla Türk Telekom alacaklarının bir kısmının iptal edilmesinin yerinde olmayacağı değerlendirilmektedir.

GSM İşletmecilerinin öncesinde Bakanlığımız ile imzaladığı daha sonra ise Telekomünikasyon Kurumu ile yenilediği İmtiyaz/Görev Sözleşmeleri gereği Telekomünikasyon Kurumu, TÜFE değerlerini dikkate alarak GSM İşletmecilerinin kullanıcılarına uygulayacakları tarifeler için azami sınırları belirleyerek onaylamaktadır.İlgili mevzuat gereğince, belirlenen azami tarifeleri aşmamak koşuluyla GSM İşletmecileri kullanıcılarına diledikleri tarifeyi uygulamakta serbesttirler. Bilindiği üzere ülkemizde dört GSM işletmecisi hizmet vermektedir. Ancak, 2001 yılında hizmet vermeye başlayan İş-Tim Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş. (Aria) ve Aycell Haberleşme ve Pazarlama Hizmetleri A.Ş. (Aycell) öncesinde, pazarda sadece iki işletmecinin yer aldığı duopol bir yapı bulunmaktaydı.

2001 yılında iki yeni işletmecinin daha hizmet vermeye başlamasıyla birlikte, pazarda rekabet koşullarında değişimler yaşanmış ve yerleşik iki işletmeci (Turkcell ve Telsim) gerek tarife yapılarında gerekse hizmet seçeneklerinde çeşitliliğe gitmişlerdir. Bugün gelinen nokta itibariyle cep telefonu kullanımı karşılığında işletmecilerin aldıkları ücretler itibariyle diğer ülke uygulamalarıyla kıyaslandığı zaman aşağıdaki noktalar dikkat çekmektedir.

-Ülkemizde diğer ülkelerdeki uygulamaların aksine GSM aboneliği karşılığında herhangi bir bağlantı ücreti alınmamaktadır.

-Telekomünikasyon sektörü; önemli derecede dışsallıkların ve kapsam ekonomilerinin (economies of scale and scope) olduğu, başlangıç yatırımları ile genel ve ortak (common and joint) maliyetlerin yüksek olduğu bir sektördür. Dolayısıyla, trafikten bağımsız maliyetler sözkonusu olmaktadır. Bu kapsamda anılan gider ve maliyetlerin karşılanabilmesi teminen işletmeciler tarife politikalarında aylık sabit ücretlere yer verebilmektedirler. Bu çerçevede ülkemizde de GSM İşletmecileri bazı tarife paketlerinde aylık sabit ücret uygulamasına gitmektedirler. Ancak, ülkemizde uygulanan aylık sabit ücretler diğer ülke uygulamalar ile kıyaslandığında oldukça düşük kalmaktadır.

-Ülkemizdeki cep telefonu abonelerinin aylık sabit ücret haricinde, oluşturdukları trafik itibariyle dakika başına belirlenen kullanım ücretleri de mevcuttur. Anılan kullanım ücretleri ise diğer ülkelere göre yüksek olmakla beraber, ülkemizdeki kullanıcıların kendi kullanım alışkanlıklarına (günün belli saatlerinde cep telefonlarını daha çok kullananlar vb) ya da özel durumlarına (öğretmen, milletvekili vb) göre seçebilecekleri çeşitli tarife paketleri bulunmakta ve kullanıcılara seçme şansı tanınmaktadır. Dolayısıyla, kullanıcıların kendi kullanım alışkanlıklarına ve ekonomik durumlarına en uygun tarife paketini seçmeleri sözkonusu olmaktadır.

Genel anlamda ülkemizde uygulanan tarifeler diğer ülkelere oranla yüksek olamamakla beraber, son kullanıcılarının yaptıkları görüşmeler kapsamında katlandıkları %18 KDV, %25 Özel İletişim Vergisi, Eğitime Katkı Payı, Özel İşlem Vergisi, Telekomünikasyon Kurumu Kullanım Ücreti ve TK Ruhsat ücreti gibi vergi ve benzeri yasal yükümlülükler sonucunda ödenen toplam faturalar artmaktadır. Dolayısıyla, cep telefonu kullanan abonelerin katlandıkları yüksek meblağların uygulanan aylık sabit ücret ve kullanım ücretlerinden ziyade, kullanıcıların ödemekle yükümlü oldukları yasal yükümlülüklerden kaynaklandığı değerlendirilmektedir.